

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ Տ. Տ. ՎԱԶԳԵՆ Ա.-Ի ԽՈՍՔԸ՝
ՈՒՂՂՅԱԼ ՆՈՐԻՆ ՍՐԲՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՄԱՅՆ ՌՈՒՍԻՈ ՊԻՄԵՆ
ՊԱՏՐԻԱՐԷԻՆ

(Զագորակ, 18 հուլիս 1974 թ.)

Ձերդ Սրբութիւն,

Արանշելագործ Սուրբ Հոգին վերստին մխիթարում է Մեզ այսօր, այսօրեւ, Զագորակ բազմադարեան վանքի կամարների ներքոյ, ուր գտնուում ենք Ձերդ Սրբութեան կողքին, ծունկի գալու և միասին աղօթելու համար սուրբ Սերգէյ Պրեպատուպնիի հրաշագործ աճիւնների առջև:

Երջանիկ ենք լոյժ, որ բարի եղաք եղբայրաբար հրաւիրելու Մեզ և Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարք տ. Եղիշէ արքեպիսկոպոսը, որպէսզի մասնակցենք այսօր Ձեր Եկեղեցոյ այս մեծ տօնին, իբրև Ձեր հիւրերը:

Ծանօթ ենք այս նշանատր սուրբի կեանքի պատմութեանը և նրա անմոռանալի վաստակին: Սուրբ Սերգէյ Պրեպատուպնին ճշմարիտ մարմնաւորումն է քրիստոնէական սրբակեաց կեանքի, առաքելաշունչ դաստիարակի, ոռու ժողովրդի ոգեկանութեան և քաջարի հայրենասիրութեան:

Իսկապէս մեծ է այն եկեղեցին, մեծ է այն ժողովուրդը, որ սուրբ Սերգէյի նման դէմքեր տուած է պատմութեանը, և ոչ միայն ոռուաց եկեղեցու պատմութեանը, այլ և աշխարհի պատմութեանը:

Մենք հաւատում ենք, որ սուրբ Սերգէյի ոգին միշտ պաշտպանում ու միշտ կենդանի ոգեշնչող ուժ է հանդիսացել ոռու պրաւալա եկեղեցու և համայն ոռուաց մեծ ազգի համար, նրա ամբողջ պատմութեան ընթացքում, մինչև մեր օրերը: Այսպէս է որ ոռու ժողովուրդը եղել է ու մնացել աշխարհի ամենահաւատաւոր ժողովուրդներից մէկը, Քրիստոսով լուսաւորուած, Քրիստոսով անած ու ծաղկած, Քրիստոսով փառաւորուած:

Պատահական չէ, որ Աստուած երկնքի դռները առաջին անգամ բացեց ոռու ժողովրդի գաւակներից մէկի առաջ: Յուրի Գագարինը, հանդիսանում է սովետական ժամանակաշրջանի Ալիոշա Կարամազովը: Ինչպէս յայտնի է Ֆ. Դոստոևսկին չհասցրեց գրել Ալիոշայի կեանքի պատմութիւնը: Այդ առաքելութիւնը վիճակուեց Յուրի Գագարինին:

Մենք խոնարհում ենք սուրբ Սերգէյի աճիւնների ու նրա լուսաւոր յիշատակի առաջ ու աղօթում ենք որ Տէրը միշտ անսասան ու միշտ ծաղկեալ

պահի ուսաց պրաուլա սուրբ եկեղեցին ու նրա աստուածաւեր ժողովորդը:

Զերդ Սրբութիւն,

Մենք և տ. Նիշէլ պատրիարքը, սիրեցեալ եղբայրը Մեր, ինչպէս և Մեզ ընկերակցող բարձրաստիճան հայ հոգևորականները՝ Հայաստանից, Երուսաղէմից և Ամերիկայից, ջերմ ուրախութեամբ ընդունեցինք Ձեր սիրալիր հրաւերը, լինելու Ձերդ Սրբութեան և ձեր եկեղեցու հիւրերը, տոգորուած լինելով միջեկեղեցական եղբայրական այն ոգով, որով բնորոշում է մեր դաւաճրջանը, Էկումենիզմի դարաշրջանը:

Ինչպէս գրեթէ բոլոր քրիստոնէայ եկեղեցիները, Հայաստանեայց եկեղեցին ևս, առաջնորդուած աւետարանական գիտակցութեամբ, ձգտում է մասնակցել, հետզհետէ առաւել գործուն կերպով, եկեղեցիների Էկումենիկ շարժումին, իր չափով, իր ուժերով նպաստելու, որ իրականացայ ամբողջ ու ձերդաշնակ եղբայրութիւնը բոլոր եկեղեցիների, բոլոր քրիստոնէաների, միատրուած Քրիստոսի սիրոյ մէջ: Այսպիսով, մենք՝ բոլոր քրիստոնէաներս, ոչ միայն կատարած կը լինենք մեր Տիրոջ և Փրկչի կամքը ի խնդիր մեր հոգիների փրկութեան, այլ նաև նրա կամքը՝ ի խնդիր աշխարհի խաղաղութեան և ի խնդիր բոլոր մարդկանց ու ազգերի եղբայրութեան: Մենք խոր համոզումով պաշտպանում ենք այն գաղափարը, որ Էկումենիկ շարժումը մեր օրերում, մեր խոովայոյց օրերում, ամեն ինչից առաջ պէտք է որպէս առաջնորդող կարգախօս և գործունէութեան ծրագիր որդեգրի՝ կենսագործելու համար «յերկիր խաղաղութիւն և ի մարդիկ հաճութիւն» երկնային պատգամը, որով Փրկիչը մեր Քրիստոս աշխարհ եկաւ: Մեր օրերի առաջնահերթ հարցը ոչ թէ Աստուծոյ գոյութեան, այլ մարդու գոյութեան հարցն է: Եւ Մենք խորապէս մխիթարուած ենք, որ մեր երկու եկեղեցիները, անվարան կերպով յարեցին խաղաղութեան համաշխարհային շարժումին հենց սկզբից, մեր նախորդների գլխաւորութեամբ: Երբէք չի մոռացուելու հանգուցեալ մեծ պատրիարք երջանկայիշատակ Ալեքսիի պայծառ անունը իբրև խաղաղութեան առաքելի, որի ամենամտերիմ գործակիցը հանդիսացաւ հանգուցեալ Հայոց Հայրապետ՝ Գեորգ Զ կաթողիկոսը Ամենայն Հայոց:

Բնականաբար իրենց կարևորութիւնը ունեն նաև աստուածաբանական հարցերն ու դիալոգները, սակայն Մենք կ'ուզենայինք ընդգծել առաջնութիւնը այն հարցերի, որոնք առնչուում են մեր ժամանակի հրամայականների հետ և արտայայտուում՝ կրօնական, դաստիարակչական, ընկերային և քաղաքական կեանքում: Վերոյիշեալ ժամանակակից հարցերի առնչութեամբ ներկայ աշխարհի մէջ և նրա հետ իրապէս դիալոգի մէջ մնալու համար, անհրաժեշտ է դուրս գալ աստուածաբանական աւանդական մտածողութեանց կաղապարներից և լեզու գտնել ժամանակակից գիտութեան, մշակոյթի և ընկերային ապրող ու զարգացող գաղափարների ու իրականութիւնների հետ: Այլապէս քրիստոնէութիւնը կարող է վտանգի տակ լինել, կեանքից ու աշխարհից մեկուսանալու կամ մեկուսացուելու: Այս պէտք է լինի, Մեր կարծիքով, Էկումենիկ շարժման, յատկապէս Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի հիմնական առաքելութիւնը:

Զերդ Սրբութիւն,

Մենք եկել ենք այսօր Ձեզ մօտ, վկայութիւնը բերելու ոչ միայն Հայ առաքելական եկեղեցու եղբայրական ջերմ զգացումների, այլ նաև վկայութիւնը հայ ժողովրդի նոյնքան ջերմ ու անխորտակելի բարեկամութեան դէպի ռուս մեծ ժողովուրդը: Հայ մարդու յարումը և եղբայրական սէրը ռուս ժողո-

վերոյի հանդէպ պարագայական, անցողական վերաբերմունք չէ, այլ նրա արեւմտեան մէջ դրոշմաւոր բնագոյն: Այդ արիւնն է հոսում բոլոր ճշմարիտ հայերի երակների մէջ թէ Հայաստանում, թէ արտասահմանում, նոյնիսկ նրանց երակների մէջ, որոնց նկատմամբ այսօր գոյգէ իրաւամբ վերապահումներ կարող են լինել: Այդ իրողութիւնը Մեր անձնական փորձով գիտենք Մենք, հայրենական պատերազմի օրերից, երբ բնակւում էինք Ռումինիայում, որ այդ ժամանակ հիտլերեան Գերմանիայի լծի տակ էր գտնւում: Այդ ծանր օրերին, աշխարհի վրայ չկար մի հայ մարդ, որ չաղօթէր սովետական արդար յաղթանակի համար, որովհետեւ, Աստուած մի արասցէ, եթէ Վոլգայի ափերին թշնամին չխորտակուէր, կարող էր ճանապարհ բացուել Սովետական Հայաստանի բնաջնջման, 1915-ի ցեղասպանութեան օրինակով:

Մեր ողբերգական պատմութեան փորձը, ժայռակերտ այն հիմքն է, որի վրայ բարձրանում է ռուսաց և հայոց ժողովուրդների բարեկամութեան յաղթական կամարը, ամուր ու յաւիտ անխորտակելի: Սա Մեր կողմից արտայայտուած ոչ թէ ինչ-որ քաղաքական մի դատողութիւն կամ համոզմունք է, այլ հայկական համագգային զգացում, որը բխում է մեր ժողովրդի՝ ապրելու, գոյատևելու, և ազատ զարգանալու գիտակցութիւնից:

Մենք, իբրև Հայ եկեղեցու առաջին սպասաւորը, խորապէս մխիթարուած ենք, տեսնելով թէ ինչպէս մեր հայրենի պետութիւնը, այս սքանչելի բարեկամութեան հիմքերի վրայ ոչ միայն ապրեց ու գոյատևեց, այլ վերջին յիսուն և աւելի տարիների ընթացքում հիմնովին վերակառուցեց իր քայքայուած երկիրը, ստեղծեց տնտեսական-արդիւնաբերական հզօր խարխիւ և ազատօրէն զարգացրեց իր ազգային մշակոյթն ու գիտութիւնը:

Սուրբ գրական Արարատի նալուածքի ներքոյ, Հայաստանը երբեք այսքան խաղաղ, այսքան ծաղկուն ու այսքան լուսատառ չի եղել:

Թող միշտ խաղաղութիւն, միշտ բարի կամեցողութիւն, և միշտ համերաշխ գործակցութիւն լինի Սովետական մեծ Միութեան մէջ եղբայրացած բոլոր ազգութիւնների միջև, ռուս ազգի հանդէպ սիրով ու երախտագիտութեամբ գօտեպնդուած:

Սիրեցեալ Եղբայր Մեր ի Բրիստոս,

Այս խոհերով ահա և այս զգացումներով ենք եկել Ձեզ մօտ ձեր եկեղեցու այս մեծ տօնի առթիւ: Եկել ենք բերելու Հայ եկեղեցու և ժողովրդի քրիստոնէական ողջոյնը, եկել ենք ներկայացնելու Մեր և Մեզ ուղեկցող բարձրաստիճան հայ հոգևորականների յարգալից սէրը դէպի Ձեր սրբազան անձնաւորութիւնը, որ, Աստուծոյ ողորմութեամբ, հայրական քաղցր հոգով արժանաւորապէս ղեկավարում և առաջնորդում է ռուսաց պատմական եկեղեցին և նրա քրիստոսասէր հաւատացեալ ժողովուրդը:

Թող Տէրը միշտ փառաւորեալ պահէ ռուս պրաւոսլաւ սուրբ եկեղեցին և նրա բարեպաշտ ժողովուրդը:

Թող Աստուած Ձեզ պարգևի կեանքի երկար, արևոտ ու խաղաղ տարիներ, ի կատար ածելու համար Ձեր հովուապետական նուիրական առաքելութիւնը, փայլուն իրագործումներով:

«Այլ Աստուած յուսոյ լի արասցէ զձեզ ամենայն խնդրութեամբ և խաղաղութեամբ, սուսելով ձեզ յուսով զօրութեամբ Հոգւոյն Սրբոյ» (Հով. ԺԵ 13). ամէն: